

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Blaenoriaethau'r Pwyllgor ar gyfer y Pumed Cynulliad: Ymgynghoriad

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru
National
Assembly for
Wales

Eich manylion cyswllt

Enw	Rebecca Williams
Ai fel unigolyn ynteu ar ran sefydliad yr ydych yn ymateb?	Sefydliad
Sefydliad (a'ch rôl os yw'n berthnasol)	UCAC (Swyddog Polisi)
Rhif Ffôn / Ffôn symudol	01970 639950
Ebost	rebecca@ucac.cymru
A hoffech gael eich cynnwys yng nghronfa ddata cysylltiadau'r Pwyllgor ar gyfer ymchwiliadau yn y dyfodol?	Hoffwn

Cyflwyno tystiolaeth

Os ydych am gyflwyno tystiolaeth, anfonwch gopi electronig o'ch cyflwyniad at SeneddPPIA@cynulliad.cymru.

Fel arall, gallwch ei hanfon at:

Sarah Bartlett

Dirprwy Glerc

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Bae Caerdydd

CF99 1NA.

Sefydlwyd Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y Pwyllgor) gan y Cynulliad ar 28 Mehefin 2016, a'i gylch gwaith yw '*Archwilio deddfwriaeth a dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif drwy graffu ar ei gwariant, ei gweinyddiaeth a'i pholisi yn cwmpasu'r meysydd a ganlyn (ond heb fod yn gyfyngedig iddynt): addysg, iechyd a llesiant plant a phobl ifanc Cymru, gan gynnwys eu gofal cymdeithasol*'.

Cwestiynau'r ymgynghoriad

Cwestiwn 1 – Yn y cylch gwaith uchod, yn eich barn chi, pa flaenoriaethau neu faterion y dylai'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg roi sylw iddynt yn y Pumed Cynulliad?

- Y berthynas rhwng lefelau ariannu ysgolion/lefelau staffio/maint dosbarthiadau/iechyd a iechyd meddyliol athrawon – a phatrymau dros y blynyddoedd diwethaf
- Systemau asesu, profi ac atebolrwydd ysgolion a'u sgil-ffeithiau bwriadol ac anfwriadol; a yw'r systemau'n effeithiol ac yn gymesur?
- A yw systemau Llywodraeth Cymru ar gyfer cynllunio'r gweithlu addysg yn ddigon strategol ac effeithiol? A oes mwy y gellid ei wneud i sicrhau'r niferoedd priodol o ymarferwyr sydd eu hangen i redeg system addysg effeithiol? Gyda sylw penodol i feysydd arbenigedd/prinder, ac i'r sector cyfrwng Cymraeg.

Cwestiwn 2 – O'r blaenoriaethau neu faterion a nodwyd gennych, beth yw'r prif feysydd, yn eich barn chi, y dylid rhoi sylw iddynt yn y 12 mis nesaf (nodwch hyd at dri maes neu fater)? Amlinellwch pam y dylid rhoi sylw i'r rhain fel prif flaenoriaethau.

Mae'r tri mater uchod yn faterion o flaenoriaeth.

Mae'r gyntaf yn un ble mae'r sefyllfa fel petai'n gwaethygu'n gyflym; er bod y gyllideb addysg wedi'i ddiogelu, nid yw hynny'n cael ei adlewyrchu yng nghyllidebau ysgolion, ac mae lefel y diswyddiadau/ymddeoliadau'n cynyddu. Mae maent dosbarthiadau ar gynnydd ac mae hyn yn rhoi straen ychwanegol sylweddol ar athrawon.

Mae'r ail (systemau profi, asesu ac atebolrwydd) yn broblem mae system addysg Cymru wedi bod yn ymgodymu â hi ers amser hirach. Mae'r gwahanol systemau ar gyfer mesur llwyddiant disgyblion a thrwyddyn nhw i fesur llwyddiant ysgolion wedi lluosogi'n sylweddol dros y blynyddoedd. Mae newidiadau wedi bod i'r amrywiol systemau, ond mae teimlad cryf mewn ysgolion nad ydynt yn arwain at wybodaeth ystyrlon, a'u bod yn stumio canlyniadau, ac yn gadael ysgolion mewn sefyllfa o orfod "chwarae'r gêm" neu bod ar eu colled yn sylweddol iawn. Yn aml, maent yn ychwanegu llwyth biwrocraidd yn ogystal. Byddai'n fuddiol cael trosolwg diduedd gan y Pwyllgor.

Gellir dadlau bod y trydydd, sef cynllunio'r gweithlu addysg, yn broblem systemig hirdymor yn system addysg Cymru. Mae newidiadau ar y gweill i systemau Hyfforddiant ac Addysg Gychwynnol i Athrawon (HAGA), sydd i'w croesawu. Ond nid yw hynny gyfystyr â chynllunio strategol bwriadus i ddeall beth yw/fydd anghenion y gweithlu addysg, a sut i'w cyflenwi. Yr techneg a ddefnyddir ar hyn o bryd i reoli niferoedd yw'r targedau recriwtio ar gyfer cyrsiau HAGA - teclyn amrwd iawn. Mae gormod yn cael ei adael i hap a damwain.